

«Аналіз навантаження з основних предметів за новим державним стандартом в початковій та середній школі» (Зміюк О.М.)

Базовий навчальний план визначає зміст і структуру початкової загальної освіти за допомогою інваріантної і варіативної складових, якими встановлюється гранично допустиме тижневе навантаження учнів та загальнотижнева кількість годин.

Інваріантна складова змісту початкової загальної освіти формується на державному рівні і є обов'язковою для всіх загальноосвітніх навчальних закладів. Інваріантна складова змісту початкової загальної освіти визначається за допомогою таких освітніх галузей, як "Мови і літератури", "Математика", "Природознавство", "Суспільствознавство", "Здоров'я і фізична культура", "Технології" та "Мистецтво".

В інваріантній складовій Базового навчального плану визначено мінімально необхідну кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі.

Варіативна складова Базового навчального плану визначається загальноосвітнім навчальним закладом з урахуванням особливостей регіону, навчальних закладів, індивідуальних освітніх запитів учнів та (або) побажань батьків, або осіб, які їх замінюють. У початкових класах варіативна складова включає години, які виділяються на вивчення навчальних предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять з учнями.

Вивчення предметів, включених до інваріантної та варіативної складових, дає змогу забезпечити належний рівень загальноосвітньої підготовки і соціально-особистісного розвитку учнів молодшого шкільного віку.

Типові навчальні плани **основної школи** передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану через навчальні предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні.

Новий Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти складається із семи освітніх галузей "Мови і літератури", "Математика", "Природознавство", "Суспільствознавство", "Мистецтво", "Технології", "Основи здоров'я і фізична культура".

З 5-го класу запроваджується обов'язкове вивчення другої іноземної мови. Нею може бути будь-яка іноземна мова або російська чи інша мова національних меншин.

Освітня галузь "Математика" реалізується через навчальні предмети, відповідно, – "Математика" (5-6 класи), "Алгебра" та "Геометрія" (7-9 класи).

Освітня галузь "Природознавство" реалізується через навчальні предмети, відповідно, – "Природознавство" (5 клас), "Біологія" та "Географія" (6-9 класи), "Фізика" та "Хімія" (7-9 класи).

Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується навчальними предметами «Історія України» та «Всесвітня історія» (5-9 класи), "Основи правознавства" (9 клас).

Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується навчальними предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура". Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється в рамках предмета "Основи здоров'я" та інтегрується частково у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових Типових навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» навчальний заклад формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись види спорту, спортивні ігри, ритміка, хореографія тощо.

Освітня галузь "Технології" реалізується через предмети "Трудове навчання" та "Інформатика". З 5 класу планується вивчення інформатики - навчального предмета, покликаного сформувати в учнів уявлення про інформаційні процеси в природі, суспільстві, техніці, основні компоненти програмного забезпечення, уміння та навички користувача інформаційними засобами.

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується навчальними предметами "Образотворче мистецтво", "Музичне мистецтво" і "Художня культура". Загальноосвітній навчальний

заклад може обирати окремі курси музичного та образотворчого мистецтва або інтегрований курс "Мистецтво".

Варіативна частина Типових планів використовується на:

підсилення предметів інваріантної частини, які вивчаються поглиблено чи вводяться додатково. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який затверджується керівником навчального закладу. Вчитель записує проведені уроки на сторінках класного журналу, відведених для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану навчальним закладом спеціалізацію чи загально світоглядного спрямування (етика, історія релігій та культур, риторика, логіка, рідний край, хореографія, креслення, основи споживчих знань, світ професій тощо); індивідуальні заняття та консультації.

При розподілі варіативної частини слід враховувати індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Навантаження на учнів початкової школи:

Клас	Новий державний стандарт	Типовий план зразка 2005 року
1	23	23
2	25	24
3	26	25
4	26	25

Години варіативної складової навчального плану

Клас	Новий державний стандарт	Типовий план зразка 2005 року
1	2	2
2	2	3
3	2	3
4	2	3

Нові предмети:

- **Сходінки до інформатики з 1-го класу по 1 годині;**
- **Іноземна мова з 1-го класу.**

Порівняння навантаження з основних предметів

Предмети	Новий державний стандарт	Типовий план зразка 2005 року
Українська мова	1 клас 7+1	8
	2 клас 7+1	7+1
	3 клас 7+1	7+1
	4 клас 7+1	7+1
Іноземна мова	1 клас 1	-
	2 клас 2	2
	3 клас 2	2
	4 клас 2	2
Математика	1 клас 4	4
	2 клас 4	4
	3 клас 4	4
	4 клас 4	4

Природознавство	1 клас 2	1
	2 клас 2	1
	3 клас 2	2
	4 клас 2	2
Я у світі	1 клас -	Я і Україна
	2 клас -	
	3 клас 1	1
	4 клас 1	1
Музичне мистецтво	1 клас 1	1
	2 клас 1	1
	3 клас 1	1
	4 клас 1	1
Образотворче мистецтво	1 клас 1	1
	2 клас 1	1
	3 клас 1	1
	4 клас 1	1

Трудове навчання	1 клас 1	2
	2 клас 1	1
	3 клас 1	1
	4 клас 1	1
Фізична культура	1 клас 3	3
	2 клас 3	3
	3 клас 3	3
	4 клас 3	3
Основи здоров'я	1 клас 1	1
	2 клас 1	1
	3 клас 1	1
	4 клас 1	1

Навантаження на учнів основної школи

Клас	Новий державний стандарт	Типовий план зразка 2009 року
5	30	27
6	32	29
7	34,5	31
8	34,5	34
9	36	34

Години варіативної складової

Клас	Новий державний стандарт	Типовий план зразка 2009 року
5	1,5	2,5
6	2,5	2,5
7	1,5	1,5
8	2	5,5
9	2	3.5

Нові предмети:

- Друга іноземна мова по 2 годин у 5 – 9 класах;
- Інформатика у 5 – 7 класах по 1 годині,
у 8 – 9 класах по 2 години.

(За новим державним стандартом *етика* до інваріантної складової не входить)

Порівняння навантаження з основних предметів

Предмети	Новий державний стандарт	Типовий план зразка 2009 року
Українська мова	5 клас	3,5
	6 клас	3,5
	7 клас	2,5
	8 клас	2
	9 клас	2
Українська література	5 клас	2
	6 клас	2
	7 клас	2
	8 клас	2
	9 клас	2
Англійська мова	5 клас	3
	6 клас	2
	7 клас	2
	8 клас	2
	9 клас	2

Світова література	5 клас	2
	6 клас	2
	7 клас	2
	8 клас	2
	9 клас	2
Історія України	5 клас	1
	6 клас	1
	7 клас	1
	8 клас	1,5
	9 клас	1,5
Всесвітня історія	6 клас	1
	7 клас	1
	8 клас	1
	9 клас	1
Математика	5 клас	4
	6 клас	4

Алгебра	7 клас	2	2,5
	8 клас	2	2
	9 клас	2	2
Геометрія	7 клас	2	1,5
	8 клас	2	2
	9 клас	2	2
Природознавство	5 клас	2	1
	6 клас	-	1
Музичне мистецтво	5 клас	1	1
	6 клас	1	1
	7 клас	1	1
	8 клас	-	1
Образотворче мистецтво	5 клас	1	1
	6 клас	1	1
	7 клас	1	1
Правознавство	9 клас	1	1

Хімія	7 клас	1,5	1
	8 клас	2	2
	9 клас	2	2
Трудове навчання	5 клас	2	1
	6 клас	2	1
	7 клас	1	2
	8 клас	1	2
	9 клас	1	1
Основи здоров'я	5 клас	1	1
	6 клас	1	1
	7 клас	1	1
	8 клас	1	0,5
	9 клас	1	0,5
Фізична культура	5 клас	3	2
	6 клас	3	2
	7 клас	3	2
	8 клас	3	3
	9 клас	3	3

Мистецтво	8 клас	1	Художня культура
	9 клас	1	
Біологія	6 клас	2	1
	7 клас	2	2
	8 клас	2	2
	9 клас	2	3
Географія	6 клас	2	2
	7 клас	2	2
	8 клас	2	1,5
	9 клас	1,5	1,5
Фізика	7 клас	2	1
	8 клас	2	2
	9 клас	3	2